

Škola Jaroslava Ježka

Školní vzdělávací program
pro základní umělecké vzdělávání žáků se zrakovým postižením
zpracovaný podle RVP pro základní umělecké vzdělávání

Základní umělecká škola pro zrakově postižené

OBSAH:

1. Identifikační údaje	4
2. Charakteristika školy	5
2.1 Historie	5
2.2 Vybavení školy a její podmínky:	5
2.3 Charakteristika pedagogického sboru	5
2.4 Podmínky pro přijetí ke vzdělávání, úplata za vzdělávání	6
2.5 Způsob ukončování vzdělávání	6
2.6 Dlouhodobé projekty.....	7
2.7 Spolupráce s rodiči a dalšími subjekty.....	7
3. Zaměření školy a její vize.....	7
4. Výchovné a vzdělávací strategie.....	7
4.1 Klíčové kompetence	7
4.1.1 Kompetence k umělecké komunikaci	7
4.1.2 Kompetence osobnostně sociální	8
4.1.3 Kompetence kulturní.....	8
5 Hudební obor	9
5.1 Charakteristika hudebního oboru	9
5.2 Organizace vzdělávání	9
5.3 Učební plán pro hudební obor	9
5.3.1 Přípravné studium	9
5.3.2 Základní studium I.stupně	10
5.3.2.1 Základní studium I.stupně – studijní zaměření Sborový zpěv	10
5.3.2.2 Kombinované studium – dechové nástroje.....	11
5.3.2.3 Studium s rozšířeným počtem vyučovacích hodin	11
5.3.3 Základní studium II. stupně	11
5.3.3.1 Studium s rozšířeným počtem vyučovacích hodin	12
5.4 Vzdělávací obsah oblasti Hudební interpretace a tvorba.....	12
5.4.1 Studijní zaměření Hra na klávesové nástroje	12
5.4.1.1 Hra na klavír.....	12
5.4.2 Studijní zaměření Hra na smyčcové nástroje	15
5.4.2.1 Hra na housle.....	15
5.4.3 Studijní zaměření Hra na dechové nástroje.....	16
5.4.3.1 Hra na zobcovou flétnu	17
5.4.3.2 Hra na flétnu.....	18
5.4.3.3 Hra na klarinet.....	20
5.4.3.4 Hra na saxofon.....	22
5.4.3.5 Hra na lesní roh.....	23
5.4.4 Studijní zaměření Hra na strunné nástroje	26
5.4.4.1 Hra na kytaru.....	26
5.4.5 Studijní zaměření Sólový zpěv	28
5.5 Vzdělávací obsah oblasti Hudební interpretace a tvorba – kolektivní výuka	30
5.5.1 Studijní zaměření Sborový zpěv	30
5.5.2 Studijní zaměření - Kolektivní hra.....	32
5.6 Vzdělávací obsah oblasti Recepce a reflexe hudby	34
5.6.1 Hudební nauka	34
6. Zabezpečení výuky žáků se speciálními vzdělávacími potřebami	36
7. Vzdělávání žáků mimořádně nadaných	36

8. Hodnocení žáků	36
8.1 Zásady hodnocení	36
8.2 Hodnocení prospěchu žáků	37
8.3 Oblasti vlastního hodnocení školy	39

1. Identifikační údaje

Název ŠVP:

Základní umělecká škola pro zrakově postižené

Předkladatel:

Škola Jaroslava Ježka, Mateřská škola, základní škola, praktická škola a základní umělecká škola pro zrakově postižené

Adresa:

Praha 1, Loretánská 19 a 17, PSČ 118 00

IČO:

48 13 45 46

Právní forma:

příspěvková organizace

Ředitelka školy:

PaedDr. Martina Helešicová

Telefon:

220 515 264, 220 515 124

E-mail:

info@skolajj.cz

www stránky:

www.skolajj.cz

Zřizovatel:

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy ČR

Adresa:

Praha 1, Karmelitská 7, PSČ 118 00

Platnost dokumentu:

od 1. 9. 2012, č.j. ŠJJ/254/2012

Projednáno školskou radou dne: 1. 11. 2012

Aktualizovaná verze platná od 1. 9. 2019, projednáno školskou radou dne 24. 10. 2019

Razítko a podpis ředitelky školy:

2. Charakteristika školy

Činnost Základní umělecké školy pro zrakově postižené vykonává Škola Jaroslava Ježka. Od svého vzniku 1.9.2008 se zaměřuje na poskytování základů vzdělání v hudebním oboru. Kapacita školy je 80 žáků.

2.1 Historie

Škola Jaroslava Ježka byla založena v roce 1807 pod názvem Soukromý ústav pro slepé děti a na oči choré v č.p. 178, Loretánská ulice. V roce 1837 byl tento objekt prodán a nově zakoupen Vrbnovský palác č.p. 104 a v roce 1887 tzv. dům U Kanónu č. p. 103. Soukromý ústav byl založen jako osmý výchovný a vzdělávací ústav v Evropě a zaměřoval se především na výuku čtení, psaní, počtů a rukodělných prací. Ústav stále zápasil s nedostatkem peněz, a proto byla v roce 1879 výchova svěřena řádu Milosrdných sester svatého Karla Boromejského, který patřil pod Strahovské opatství. Řádové sestry pracovaly zdarma a výrazně změnily i obsah vzdělávání. Důraz byl kladen na hudbu (především liturgickou) a na výuku náboženství. Od roku 1912 do roku 1919 byl žákem školy hudební skladatel Jaroslav Ježek.

V roce 1948 byla na ústav uvalena národní správa a ústav byl změněn na základní a zvláštní školu. Postupně vznikla ještě mateřská škola, praktická škola a základní škola speciální. V současné době jsou ve škole žáci všech stupňů postižení zraku včetně nevidomých žáků, kteří pracují v Braillovo bodovém písmu.

Hudební vzdělávání mělo dříve a má i v novodobých dějinách školy velký význam. Mnoho absolventů školy pokračovalo ve studiu na Konzervatoři a ladičské škole Jana Deyla, což jim umožnilo pracovat jako učitelé hudby nebo ladiči pianin v různých místech ČR. Vznik Základní umělecké školy v roce 2008 tedy znamenal spíše organizační změnu způsobu výuky, která až dosud probíhala formou nepovinných předmětů a zájmových útvarů,

2.2 Vybavení školy a její podmínky:

Výuka probíhá zejména ve dvou kmenových hudebních, vybavených klavírem i dalšími hudebními nástroji a audiotechnikou pro poslech. Pro výuku sborového zpěvu a pro pololetní přehrávky žáků je využíván historický sál školy s křídlem Petrof a výbornou akustikou. Výuka individuální hry na nástroj (zejména dechové a strunné nástroje), probíhá i v jiných učebnách školy, které nejsou v odpoledních hodinách využívány pro výuku. Internátní žáci, kteří hrají na klavír, mají dobré podmínky pro cvičení, protože disponujeme větším počtem klavírů umístěných po budově školy.

Naše ZUŠ má k dispozici sbírku hudebních nástrojů a sbírku hudebnin v běžném i bodovém písmu. Někteří žáci využívají možnost vypůjčit si nástroj (např. kytaru, příčnou flétnu, klarinet). Postupně se rozšiřuje i sbírka drobnějších rytmických nástrojů. Pro účely vystupování žáků mimo školní budovu byl zakoupen elektrický klavír – clavinova.

Podle potřeby může ZUŠ využívat i další prostory a pomůcky školy J.Ježka. Pro přepis not do bodového písma mají učitelé k dispozici u PC tiskárnu bodového písma popř.využívají služeb Slepecké tiskárny K. E. Macana v Praze. Běžný notopis si lze pro výuku kopírovat a zvětšovat. Při veřejných vystoupeních žáků (zejména pěveckého sboru) lze využít pro přepravu školní mikrobuse.

2.3 Charakteristika pedagogického sboru

Požadavky na vzdělání pedagogů se řídí zákonem o pedagogických pracovnících a příslušnými prováděcími předpisy. Pokud učitelé nemají státní zkoušku z tyflopedie, vytvoří jim vedení školy podmínky ke studiu tohoto oboru v rámci dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků.

V ZUŠ pracují zkušení pedagogové, většinou s dlouholetou praxí ve výuce žáků se zrakovým postižením. Pedagogický sbor tvoří jedna učitelka na plný úvazek a několik dalších učitelů pracujících na zkrácené úvazky či dohodu o pracovní činnosti v takovém rozsahu, aby byla

zajištěna kvalifikovaná výuka hry na všechny požadované nástroje. Učitele na kratší úvazek často získáváme mezi současnými či dřívějšími pedagogy z Konzervatoře J. Deyla a střední ladičské školy, čímž je zajištěna vysoká odbornost a zkušenost z výuky žáků se zrakovým postižením. Učitelé ZUŠ se v uplynulých letech podíleli na práci na projektu „Hudba ve tmě,“ který financovala EU a zajišťovala Konzervatoř J. Deyla pro zrakově postižené, přednášeli na seminářích pro SPC a pro učitele běžných ZUŠ z celé ČR a dále se účastnili při nahrávání DVD s metodikou hudebního vzdělávání u zrakově postižených žáků.

2.4 Podmínky pro přijetí ke vzdělávání, úplata za vzdělávání

Do ZUŠ jsou žáci přijímáni na základě výsledku talentové zkoušky, která se koná v květnu každého školního roku. Nutnou podmínkou pro přijetí je taková zraková vada žáka, jejímž důsledkem jsou žákovy speciální vzdělávací potřeby. Zraková vada žáka musí být doložena zprávou očního lékaře.

Cílem přípravné hudební výchovy (PHV) je zjistit hudební nadání dětí, zájem i osobnostní předpoklady pro hru na hudební nástroj a dále vybrat po domluvě se zákonnými zástupci žáka vhodný nástroj. Podle konkrétních možností školy a po individuálním posouzení mohou být do PHV zařazeni děti od pěti let.

Druhou hodinu individuální výuky (např. hra na 2. nástroj) nebo rozšířenou výuku umožňuje škola pouze talentovaným žákům, kteří vykazují dobrou přípravu a výsledky ve hře na první nástroj

Škola neorganizuje vzdělávání pro dospělé.

Náplň talentové zkoušky:

- prokázání schopností žáka ve složkách: intonace, sluch, rytmus, manuální zručnost
- zjištění osobnostních předpokladů

Úplata za vzdělávání:

Výši úplaty za vzdělávání stanoví ředitel školy pro každý školní rok v souladu s §8 Vyhlášky 71/2005 Sb. O základním uměleckém vzdělávání v platném znění.

Osvobozen od úplaty za vzdělávání v ZUŠ může být zák. zástupce žáka (popř. zletilý žák) pokud:

- a) je příjemcem opakujících se dávek pomoci v hmotné nouzi podle zákona o pomoc v hmotné nouzi
- b) náleží mu zvýšení příspěvku na péči podle zákona o sociálních službách
- c) pobírá příspěvek na úhradu potřeb dítěte podle zákona o státní sociální podpoře svěřeného mu do pěstounské péče

2.5 Způsob ukončování vzdělávání

Základní studium I. a II. stupně a studium s rozšířeným počtem vyučovacích hodin se ukončují vykonáním závěrečné zkoušky. Závěrečná zkouška má formu absolventského vystoupení na hudební přehrávce školy na konci 2. pololetí školního roku popř. samostatným absolventským koncertem.

Žák přestává být žákem školy když:

- a) nevykonal závěrečnou zkoušku, neprospěl na konci 2. pol. a nebylo mu povoleno opakovat ročník
- b) byl vyloučen ze školy
- c) požádá zák. zástupce nebo sám zletilý žák
- d) je neuhrazená úplata za vzdělávání ve stanoveném termínu

2.6 Dlouhodobé projekty

Žáci ZUŠ se opakovaně účastní různých hudebních festivalů, benefičních a adventních koncertů, pěveckých přehlídek a soutěží.

Výběr z každoročně se opakujících hudebních aktivit ZUŠ:

Benefiční koncert „Světlo pro Světlušku“

Adventní koncert pro Lion's klub

Vánoční slavnost v sále školy

Program Českého rozhlasu v sále školy a předávání not vytištěných v Braillovo písmu

Tmavomodrý festival v Brně

Soutěže a přehlídky pěveckých sborů (např. soutěž „Jarní petrklíč,“ zpívání „Na Barče“ na Praze 10, účast na akcích ZUŠ Open)

2.7 Spolupráce s rodiči a dalšími subjekty

Škola se snaží, aby ve vztazích mezi zákonnými zástupci žáků a pedagogy panovala oboustranná důvěra, vstřícnost a spolupráce na základě partnerství. Pedagogové jednají se zákonnými zástupci ohleduplně, taktně a s vědomím, že pracují i s důvěrnými informacemi. Zákonní zástupci jsou pravidelně seznamováni se vším, co se ve škole děje, jsou zváni na hudební přehrávky i vystoupení žáků mimo školu. Pedagogové je pravidelně (minimálně 1x za čtvrtletí) informují o výsledcích hudebního vzdělávání jejich dětí. Při ŠJJ pracuje Sdružení rodičů, které se materiálně, finančně i osobní pomocí podílí na přípravě některých akcí a oslav významných dnů, kde vystupují i žáci ZUŠ. Školská rada, ve které jednu třetinu členů tvoří rodiče žáků, dle potřeby projednává a řeší problematiku související se vzděláváním žáků v ZUŠ. Dlouhodobě škola spolupracuje např. se Sjednocenou organizací nevidomých a slabozrakých, s Nadací Světluška, s Českým rozhlasem a se ZUŠ J. Hanuše na Praze 6.

3. Zaměření školy a její vize

Naše škola se zaměřuje na hudební vzdělávání žáků se zrakovým postižením. S využitím speciálních metod a forem práce jsme schopni uspokojit jejich speciální vzdělávací potřeby (včetně psaní a čtení braillova notopisu nebo využití speciálních optických pomůcek). Usilujeme o podchytení a rozvoj talentů z běžných i ze speciálních škol.

Vzhledem k omezenému výběru volnočasových aktivit ZP žáků a k omezeným studijním a později i pracovním možnostem se snažíme o maximální možnou finanční dostupnost hudebního vzdělávání pro tyto děti (včetně finanční úlevy pro žáky ze sociálně znevýhodněného prostředí). Naše působení směřujeme k tomu, aby se naši žáci naučili prezentovat na veřejnosti, uměli se vhodně obléknout a chovat, aby zažili úspěch, objevili pestrost hudby a vytvářeli si umělecký názor a vkus. Zároveň chceme některé naše žáky co nejlépe připravit k dalšímu hudebnímu vzdělávání na Konzervatoři Jana Deyla a střední škole, i když se již nejedná o školu pro zrakově postižené.

4. Výchovné a vzdělávací strategie

4.1 Klíčové kompetence

4.1.1 Kompetence k umělecké komunikaci

- Ve výuce zohledňujeme indiv. možnosti a schopnosti žáků se zrakovým popř. kombinovaným postižením zejména ztíženou orientaci v mikroprostoru (klaviatury, dírky a klapky nástrojů, bodový zápis).
- Používáme speciální postupy pro nácvik skladeb, přizpůsobujeme notový zápis potřebám žáka (zvětšení, přepis do Braillova písma).
- Vedeme žáky ke zvukové, intonační a rytmické představivosti.
- Při výběru skladeb nabízíme žákům možnost volby z více skladeb či cvičení

přiměřených jeho schopnostem.

- Skladby žákům přibližujeme z hlediska interpretačního (poslechová ukázka, hudební zápis, forma skladby) i z hlediska kulturně historického (období vzniku, autor díla).
- Věnujeme se pečlivému seznámení žáka s vybraným notovým materiálem, tvoříme přípravná cvičení
- Podněcujeme a moderujeme diskusi o konkrétních hudebních dílech a osobnostech i o hudební kultuře obecně.
- Pořádáme pro žáky interní koncerty (hudební přehrávky).
- Motivujeme žáky k účasti na koncertech konaných v sále školy i mimo školní budovu.
- Účastníme se se žáky vybraných přehlídek a soutěží v rámci města a republiky.
- V komorní hře i v rámci hudebního tělesa vedeme žáky k tvořivé spolupráci a vzájemnému respektu.
- Mluvíme se žáky o jejich názorech na vlastní či spolužákovu interpretaci daných děl.

4.1.2 Kompetence osobnostně sociální

- Zadáváme dílčí úkoly přiměřené náročnosti, kontrolujeme jejich pochopení a plnění.
- Žáky povzbuzujeme, učíme se je vyrovnat s případným nezdarem.
- Učíme žáky přijmout oprávněnou kritiku.
- Učíme žáky přijmout svůj díl zodpovědnosti za výkon souboru jehož je členem.
- Zaslouženou pochvalou budujeme zdravé sebevědomí žáka.
- Vedeme žáky k návyku pravidelného plnění povinností a k odpovědnosti za provedenou práci.
- Spolupracujeme s rodiči a vychovatelkami v oblasti domácí přípravy žáků.
- Ukazujeme žákům různé způsoby jak samostatně cvičit.
- Vedeme žáky k vědomí, že veřejná vystoupení jsou přirozenou součástí hudebního života, ať už se nachází v roli posluchače či interpreta.
- Podporujeme žáky v hudebních aktivitách mimo ZUŠ.

4.1.3 Kompetence kulturní

- Působíme na žáky osobním příkladem – zájmem o hudbu a kulturní život vůbec, vlastní uměleckou činností.
- Hledáme příležitosti pro možnost komunikovat s veřejností nebo se žáky z jiných škol (soutěže, festivaly, škola v přírodě).
- Ukazujeme žákům prostřednictvím poslechu hudby i její interpretace, že hudba slouží jako prostředek ke komunikaci.
- Vedeme žáky k tomu, aby chápali své hudební vzdělávání jako zdroj zajímavých informací a rozšíření svého kulturního povědomí.
- Korigujeme umělecký vkus žáků poslechem nahrávek špičkových interpretů a doporučením návštěvy konkrétních kulturních akcí.
- Organizujeme koncerty v sále školy, zveme umělce různých hudebních žánrů. Koncerty společně se žáky hodnotíme, hledáme vzory a inspiraci.

5 Hudební obor

5.1 Charakteristika hudebního oboru

V hudebním oboru (jediném v naší ZUŠ) se snažíme podchytit hudebně nadané děti se zrakovým postižením a poskytnout jim odborné teoretické i praktické dovednosti, aby mohly pokračovat v dalším profesionálním vzdělávání nebo v aktivním domácím pěstování hudby. Pěstujeme v žácích kladný vztah k hudbě, rozvíjíme jejich morálně volní vlastnosti. Všichni naši žáci mají speciální vzdělávací potřeby, z čehož vyplývá vysoká míra individualizace a diferenciací výuky. S výjimkou sborového zpěvu máme velmi omezené možnosti pro kolektivní výuku. Prvním důvodem je nízký počet žáků oproti ZUŠ běžného typu a druhým fakt, že většina žáků nemůže hrát z listu a nemůže sledovat pokyny nonverbálního charakteru, které jsou nezbytné např. pro komorní hru či hru v souboru. Specifika zrakové vady vedou i k omezenému výběru vhodných nástrojů. U nadaných žáků, kteří vykazují dobré výsledky v jednom hudebním oboru, nabízíme možnost studovat ve druhém hudebním oboru nebo využívat studium s rozšířeným počtem vyučovacích hodin. V odůvodněných případech lze vyučovat u některých nástrojů v nižších ročnících studia 2 žáky společně popř. dělit vyučovací hodinu na dvě části. V 1. – 5. ročníku I.stupně základního studia navštěvují všichni žáci předmět Hudební nauka, kde se kromě hudební teorie vyučují i základům Braillova notopisu.. Na základě žádosti zák, zástupce může být žák ze zdravotních nebo jiných závažných důvodů výjimečně z výuky v daném školním roce uvolněn a potřebnou látku probere s vyučujícím ve své individuální hodině. Vždy v pololetí a na konci školního roku se koná veřejná hudební přehrávka školy, kde rodiče, zaměstnanci školy a spolužáci slyší, co se žáci v předchozím období naučili. Každý rok v květnu se konají talentové zkoušky pro nové zájemce o hru na nástroj či sólový zpěv v dalším školním roce.

5.2 Organizace vzdělávání

Ke studiu v ZUŠ pro zrakově postižené se často hlásí žáci starší než je spodní limit uvedený v předchozích bodech. Důvodem je odklad šk.docházky u téměř všech dětí s postižením zraku, nepříznivý aktuální zdravotní stav dítěte, který mu znemožňoval zahájit výuku dříve (operace, dlouhodobá léčba). Dále pak přechod z běžné školy do speciální školy na 2.stupeň ZŠ nebo do dvouleté praktické školy, v nichž má žák snazší přístup k hudebnímu vzdělávání jak po stránce organizační tak i finanční. Někteří nevidomí žáci jsou také při přechodu ze ZUŠ běžného typu k nám na základě komisionální zkoušky zařazeni do nižšího postupného ročníku, protože dosud nepracovali s notopisem v Braillovo písmu. Přejde-li žák v průběhu studia na jiný nástroj, začíná plnit osnovy daného nástroje od ročníku, který odpovídá jeho schopnostem, dovednostem a mentálnímu vývoji. O ročníku, do kterého bude žák zařazen, se rozhodne na základě komisionální zkoušky. Na základě komisionální zkoušky může také žák ve výjimečných případech v pololetí postoupit do vyššího ročníku.

5.3 Učební plán pro hudební obor

5.3.1 Přípravné studium

Varianta A

Přípravné studium ke vzdělávání v I.stupni základního studia je organizováno v předmětu **Přípravná hudební výchova (PHV)** a trvá 1 – 2 roky. Do přípravného studia mohou být zařazovány děti od 5 let. Výuka probíhá kolektivně. Výuka se organizuje v rozsahu 2 vyučovacích hodin týdně. Přípravné studium navštěvují děti a žáci, kteří dosud nemají zvolený nástroj. V PHV je hravou formou podchycen zájem o hudbu. Na základě zdravotního stavu, fyzických a mentálních schopností a zájmu dítěte a jeho zák. zástupců vyučující v závěru přípravného studia posoudí vhodnost dalšího hudebního vzdělávání a doporučí nástroj.

Žák zazpívá písničku v rozsahu kvinty, zatleská nebo pomocí Orffova nástroje reprodukuje elementární rytmus.

Varianta B

Přípravné studium ke vzdělávání ve II.stupni základního studia je organizováno v předmětu Přípravná hra na nástroj (PHN) a trvá 1 rok. Je určeno žákům starším 14ti let, kteří nenavštěvovali základní studium I.stupně. Výuka probíhá individuálně. Výuka se organizuje v rozsahu 2 vyučovacích hodin týdně. Žák je vzděláván jako začínající žák I.stupně. Po přípravném studiu žák pokračuje v 1. – 4. ročníku základního studia II.stupně a je mu vytvářen individuální roční plán podle dosažených schopností. Plán vychází z očekávaných výstupů jednotlivých ročníků v základním studiu I. stupně. Vzhledem k věku a absolvování Přípravné hry na nástroj lze u těchto žáků předpokládat rychlejší postup.

5.3.2 Základní studium I.stupně

Do základního studia I.stupně jsou zařazováni žáci od 7 let.

Studium je sedmileté a rozvíjí individuální dispozice žáků a připravuje je zejména na neprofesionální hudební aktivity.

		1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.
Hudeb. interpretace a tvorba	Individuální hra na nástroj nebo sólový zpěv	1	1	1	1	1-2 ¹	1-2 ¹	1-2 ¹
	Volitelný předmět: Kolektivní hra Sborový zpěv	---	---	---	0-2 ²	0-2 ²	1-2 ²	1-2 ²
Recepce a reflexe hudby	Hudební nauka	1	1	1	1	1	0-1 ³	0-1 ³

Poznámky:

Minimální týdenní hodinová dotace pro každého žáka za celé studium je stanovena na 16 hodin týdně.

¹ O rozšíření individuální výuky na 2 hodiny týdně rozhodne ředitel školy na základě návrhu příslušného učitele. Podmínkou jsou výborné výsledky žáka v dosavadní výuce, osobnostní předpoklady a možnosti školy.

² Od 4. ročníku může být žák zařazen do některého z volitelných předmětů podle svého zájmu, schopností a dovedností, stupně zrakové vady a možností školy. O zařazení rozhodne ředitel školy na základě návrhu podaného příslušným učitelem individuální výuky, učitelem sborového zpěvu, popř. zákonným zástupcem žáka. Od 6.ročníku je některý z volitelných předmětů v rozsahu 1 hodiny týdně povinně volitelný.

³ Ředitel školy na návrh příslušného učitele stanoví počet vyučovacích hodin Hudební nauky v 6. a 7. ročníku individuálně podle speciálních vzdělávacích potřeb žáka.

5.3.2.1 Základní studium I.stupně – studijní zaměření Sborový zpěv

		1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.
Hudeb. interpretace a tvorba	Sborový zpěv	2	2	2	2	2	2	2
Recepce a reflexe hudby	Hudební nauka	1	1	1	1	1	---	---

5.3.2.2 Kombinované studium – dechové nástroje

		1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.
Hudeb. interpretace a tvorba	Individuální hra na zobcovou flétnu	1	1	1	0-1 ¹	0-2 ¹	---	---
	Individuální hra na nástroj (např. klarinet, flétna, saxofon)	--	--	--	0-1 ²	0-2 ²	1-2 ²	1-2 ²
	Volitelný předmět: Komorní hra Sborový zpěv	--	--	--	0-2 ³	0-2 ³	1-2 ³	1-2 ³
Recepce a reflexe hudby	Hudební nauka	1	1	1	1	1	0-1 ⁴	0-1 ⁴

Poznámka:

Kombinované studium je určeno žákům, kteří po ukončení 3., 4. nebo 5. ročníku Hry na zobcovou flétnu pokračují ve studiu hrou na jiný dechový nástroj (hra na zobcovou flétnu byla přípravou pro hru na jiný dechový nástroj – např. klarinet, flétnu). O tom, po kterém ročníku žák přejde na jiný dechový nástroj, rozhodne učitel Hry na zobcovou flétnu podle schopností a možností žáka a po projednání se zákonnými zástupci žáka.

Minimální týdenní hodinová dotace pro každého žáka je stanovena tak, aby byl žák v průběhu studia vzděláván minimálně 16 hodin týdně.

¹ Po 3., 4. nebo 5. ročníku žák ukončí Hru na zobcovou flétnu.

² Od 4., 5. nebo 6. ročníku žák hraje na jiný dechový nástroj než na zobcovou flétnu.

³ Od 4. ročníku může být žák zařazen do některého z volitelných předmětů podle svého zájmu, schopností a dovedností, stupně zrakové vady a možností školy. O zařazení rozhodne ředitel školy na základě návrhu podaného příslušným učitelem individuální výuky, učitelem sborového zpěvu, popř. zákonným zástupcem žáka. Od 6. ročníku je některý z volitelných předmětů v rozsahu 1 hodiny týdně povinně volitelný.

⁴ Ředitel školy na návrh příslušného učitele stanoví počet vyučovacích hodin Hudební nauky v 6. a 7. ročníku individuálně podle speciálních vzdělávacích potřeb žáka.

5.3.2.3 Studium s rozšířeným počtem vyučovacích hodin

Studium je určeno pro nadané a mimořádně nadané žáky základního studia, je hlubší a obsahově náročnější. Směřuje ke studiu na středních školách s uměleckým zaměřením. Žák je přijat ředitelem školy ke studiu s rozšířeným počtem vyučovacích hodin, pokud úspěšně vykonal komisionální zkoušku podle Vyhlášky 71/2005 Sb. v platném znění § 6 odst. 1 písm. d).

Minimální týdenní hodinová dotace pro každého žáka za celé studium je stanovena na 20 hodin týdně.

		1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.
Hudeb. interpretace a tvorba	Hra na nástroj	2	2	2	2	2	2	2
	Volitelný předmět: Kolektivní hra Sborový zpěv	0-2	0-2	0-2	0-2	0-2	1-2	1-2
Recepce a reflexe hudby	Hudební nauka	1	1	1	0-1	0-1	0-1	0-1

5.3.3 Základní studium II. stupně

Do základního studia II. stupně jsou zařazováni žáci od 14 let.

Studium je čtyřleté, rozvíjí hlubší zájem o obor a inspiruje k dalšímu studiu SŠ s uměleckým zaměřením. Pro žáky, kteří se začali hudebně vzdělávat po 14. roce plní studium funkci základního studia I. stupně.

Minimální týdenní hodinová dotace pro každého žáka za celé studium je stanovena na 8 hodin.

		1.	2.	3.	4.
Hudeb. interpretace a tvorba	Hra na nástroj	1-2	1-2	1-2	1-2
	Volitelný předmět: Kolektivní hra Sborový zpěv	1-2	1-2	1-2	1-2
Recepce a reflexe hudby	Hudební nauka	0-1	0-1	0-1	0-1

5.3.3.1 Studium s rozšířeným počtem vyučovacích hodin

Studium je určeno pro nadané a mimořádně nadané žáky základního studia, je hlubší a obsahově náročnější. Směřuje ke studiu na středních školách s uměleckým zaměřením. Žák je přijat ředitelem školy ke studiu s rozšířeným počtem vyučovacích hodin, pokud úspěšně vykonal komisionální zkoušku podle Vyhlášky 71/2005 Sb v platném znění § 6 odst. 1 písm. d).

		1.	2.	3.	4.
Hudeb. interpretace a tvorba	Hra na nástroj	2	2	2	2
	Kolektivní hra	1-2	1-2	1-2	1-2
Recepce a reflexe hudby	Hudební nauka	1	0-1	0-1	0-1

5.4 Vzdělávací obsah oblasti Hudební interpretace a tvorba

5.4.1 Studijní zaměření Hra na klávesové nástroje

5.4.1.1 Hra na klavír

Základní studium I.stupně

1. ročník

žák:

- správně sedí u nástroje
- má povědomí o práci paže, ruky a prstů při hře
- rozliší hmatem uspořádání bílých a černých kláves a využívá ho při orientaci na klaviatuře
- ovládá základní druhy úhozu (tenuto, legato staccato)
- ovládá notové znaky v rozsahu základní tónové řady
- rozlišuje základní rytmické hodnoty a jejich notopis
- orientuje se v jednoduchém notovém zápisu pro jednu i dvě ruce
- zahraje dvojhmaty, které rozsahem odpovídají přirozené velikosti ruky (sekunda - kvinta)
- tvoří tón bez použití síly
- interpretuje přiměřeně náročné drobné skladbičky a cvičení v pětiprstové poloze (event. čtyřručně s pedagogem)

2. ročník

žák:

- orientuje se na hracím poli vymezeném oktávou malou - dvoučárkovanou

- využívá při hře správné návyky a dovednosti (váha paže, plastičnost ruky, pohyblivost prstů,
- správné tvoření tónu)
- zahraje dvojhmaty, přesahující přír. velikost ruky (sexta, septima)
- zahraje stupnici každou rukou zvlášť
- zahraje tónický kvintakord a jeho obraty
- rozlišuje základní druhy dynamiky a tempa
- ovládá notopisné znaky pro prstoklad a označení oktáv v nichž hraje
- zahraje drobné skladbičky a cvičení přiměřené náročnosti, s pedagogem hraje čtyřručně

3. ročník

žák:

- využívá při hře správné návyky a dovednosti (fyziologický způsob hry, uvolněný pohyb po
- klaviatuře, prstová technika na základní úrovni, správné tvoření tónu)
- zahraje stupnici oběma rukama v protipohybu
- odvodí tónický kvintakord a jeho obraty
- vnímá základní náladu skladby a používá při hře základní dynamické odstínění
- orientuje se v notovém zápisu, odpovídajícím jeho interpretační úrovni
- ovládá zákl. techniku použití pedálu
- zahraje drobné skladby přiměřené náročnosti
- zahraje jednoduchý doprovod s použitím zákl. harmonických funkcí

4. ročník

žák:

- využívá při hře všechny dosud osvojené pianistické návyky a dovednosti
- zahraje stupnici oběma rukama i od černých kláves, odvodí příslušné akordy
- ovládá interpretaci jemnějších dynamických odstínů (pp, mf)
- používá agogiku
- zvládá hru jednoduchých melodických ozdob
- orientuje se v hracím poli, vymezeném velkou - tříčárkovanou oktávou
- orientuje se na klaviatuře při skokovém přemístění ruky
- umí přečíst notový zápis akordů a jednoduchého dvojhlasu (hlasová svora)
- zahraje skladby přiměřené náročnosti z různých slohových období

5. ročník

žák:

- hraje durové i mollové stupnice a akordy v rovném pohybu
- ovládá synkopický pedál
- umí zvukově odstínit melodii a doprovod (pravou a levou rukou)
- chápe formální strukturu složitějších skladeb
- umí použít základní harmonické funkce
- zvládá interpretaci technicky náročnějších prvků (prstová technika, orientace na větší ploše, vícehlas apod.)
- používá širokou škálu dynamiky (pp- ff)
- interpretuje přiměřeně náročné skladby
- dle svých schopností se účastní čtyřruční hry

6. ročník

žák:

- hraje durové a mollové stupnice v rovném, event. kombinovaném pohybu a akordy ve formě malého rozkladu
- přiměřeně svým schopnostem hraje prstovou techniku v rychlejších tempech

- je schopen, dle svých individuálních předpokladů, nastudovat přiměřeně náročné skladby
- z různých slohových období a rozmanitých forem
- dle svých individuálních schopností nastuduje některé části skladby samostatně
- je schopen sluchové sebekontroly
- dle svých schopností se účastní čtyřruční hry

7. ročník

žák:

- v technické i přednesové složce interpretace využívá veškeré dosud získané pianistické dovednosti
- interpretuje skladby v homofonní i polyfonní sazbě
- dle své vyspělosti interpretuje skladby přiměřené náročnosti, různých forem a z různých slohových období
- dle svých individuálních schopností se uplatňuje v čtyřruční nebo komorní hře
- uplatňuje sluchovou sebekontrolu
- dle svých individuálních schopností samostatně pracuje na studované skladbě

Základní studium II.stupně

1. ročník

žák:

- zahraje stupnice dur i moll v kombinovaném pohybu a akordy ve formě malého rozkladu
- uplatňuje vlastní přístup k výběru způsobu cvičení a k řešení problémů s organizací na klaviatuře
- zvládá kulturu tvoření tónu, vyrovnanost pasážové techniky a dynamické odstínění hry
- při studiu a interpretaci skladeb využívá všechny doposud získané pianistické dovednosti
- podle svých indiv. schopností se zapojuje do čtyřruční a komorní hry

2. ročník

žák:

- zahraje stupnice v kombinovaném pohybu a akordy ve formě velkého rozkladu
- při studiu skladeb se podílí na výběru cvičebních postupů
- využívá získané dovednosti k vyjádření svých interpretačních představ
- při nácviu skladeb z paměti využívá hudebně teoretických znalostí (harmonická a formální stavba skladeb)
- dokáže se dle svých schopností zapojit do čtyřruční a komorní hry

3. ročník

žák:

- využívá své interpretační zkušenosti při samostatném studiu skladeb
- zvládá různé druhy techniky a využívá dynamických možností nástroje
- dokáže se podílet na volbě repertoáru a uplatnit vlastní hudební vkus
- dokáže se dle svých schopností zapojit do čtyřruční a komorní hry

4. ročník

žák:

- využívá všech svých dovedností a zkušeností při interpretaci a samostatném studiu skladeb
- podílí se na výběru repertoáru, má povědomí o základní literatuře světových i českých autorů
- umí vyjádřit svůj vkus a názor na interpretaci
- dle svých individuálních schopností hraje jednoduché doprovody a podílí se na komorní hře

5.4.2 Studijní zaměření Hra na smyčcové nástroje

5.4.2.1 Hra na housle

Základní studium I. stupně

1. ročník

žák:

- zvládá základní návyky správného postoje při hře, držení houslí a smyčce
- hraje v prstokladu dur nebo moll v základní poloze
- při uchopení smyčce se snaží o správné umístění a zahnutí prstů, postavení palce
- provádí cviky se smyčcem

2. ročník

žák:

- upevňuje správný postoj při hře na housle a správné návyky držení houslí a smyčce
- hraje v prstokladu dur a moll a jejich kombinacích
- hraje stupnice v rozsahu jedné oktávy – G, D
- uvědomuje si základní pohyby paže při vedení smyčce
- hraje détaché a legato

3. ročník

žák:

- uvědomuje si kvalitu tónu
- zvládá jednoduché rytmické modely
- uvolňuje pravou ruku (dle svých možností), hraje přes struny détaché různými částmi smyčce
- používá základní dynamiku – forte a piano
- upevňuje sluchovou sebekontrolu

4. ročník

žák:

- vnímá dynamickou, intonační a rytmickou stránku skladby
- je schopen částečného sebehodnocení
- dbá na uvolňování pravého zápěstí a prstů na smyčci a uvolněný pohyb předloktí a citlivé překlápění smyčce na vedlejší struny
- má upevněné dosud probrané prstoklady
- dle individuálních možností hraje stupnice přes dvě oktávy
- dokáže posoudit kvalitu tónu

5. ročník

žák:

- vnímá obsahovou stránku skladby
- dle individuálních schopností provádí přípravná cvičení polohové hry
- snaží se o hru akordů přes jednu oktávu
- při hře využívá kromě základních dynamických stupňů, též crescenda a decrescenda, provádí akcenty
- používá základní smyky (détaché, legato, martelé)

6. ročník

žák:

- zvládá všechny prstoklady v základní poloze, nacvičuje hru v další poloze a výměny mezi oběma polohami, hraje jednoduché dvojhlasy s použitím prázdné struny
- zlepšuje kvalitu tónu
- nacvičuje výměny dvou poloh

- dle individuálních schopností provádí přípravná cvičení vibrata
- uvědomuje si přednesovou stránku hry
- dle individuálních možností hraje v komorním seskupení (s učitelem nebo s jiným žákem/žáky)

7. ročník

žák:

- uplatňuje sluchovou představivost a intonační sebekontrolu
- přečte v notovém zápise i složitější rytmy
- disponuje poměrně kvalitním tónem
- zvládá hru aspoň ve dvou polohách
- při hře předvede plynulé výměny do vyšších poloh
- zvládá jednoduché dvojhmaty
- zvládá základní smyky (détaché, legato, martelé) i jejich kombinace, využívá při hře i smyky vyšší obtížnosti (řadové staccato, spiccato na jedné struně)
- dokáže lépe odstupňovat dynamiku a využije při hře barevného odstínu tónu (využije dle svých individuálních možností i vibrata)
- na elementární úrovni rozezná základy interpretace různých období a žánrů
- orientuje se ve struktuře nacvičovaných skladeb, rozeznává základní témata a motivy a těchto poznatků využívá v praxi
- na základě diskuze s vyučujícím je schopen spoluvytvářet prstoklady a dynamické členění nacvičované skladby
- zahraje technicky a výrazově náročnější skladby
- dle svých individuálních schopností samostatně pracuje na studované skladbě
- dle svých individuálních schopností se zapojuje ve hře v komorním uskupení

Základní studium II. stupně

Navazuje na učební plán I. stupně. Přihlíží se ovšem ještě víc k individuální technické vyspělosti, znevýhodnění, zaměření a časovým možnostem žáka.

1. – 2. ročník

žák:

- zdokonaluje funkci levé ruky, využívá hru ve třech polohách
- prohlubuje techniku hry prostřednictvím durových a mollových stupnic včetně akordů
- zdokonaluje smyčcovou techniku, snaží se o správné provedení spiccata
- po diskuzi s vyučujícím je si utváří názor objektivnějšího charakteru na vlastní hudební projev
- dokáže si vytvořit, prezentovat a obhájit názor na slyšenou interpretaci různých skladeb

3. – 4. ročník

žák:

- naladí si nástroj pomocí doladovačů dle komorního a1
- zdokonaluje intonaci (zvláště při hře v polohách) a současně skladbu interpretuje s přiměřeným výrazem a kvalitou tónu (výměny smyku, vibrato, dynamika, frázování)
- využívá celého rozsahu nástroje
- samostatně promýšlí logické a účelné dělení smyčce a využití příslušných smyků
- při studiu skladby se aktivně podílí na řešení prstokladových, smykových a výrazových variant přednesu
- získané dovednosti uplatňuje při hře v komorním uskupení či souboru
- během celého studia směřuje k tomu, aby získané teoretické a praktické vědomosti a znalosti uměl uplatnit při hře a studiu nových skladeb i po ukončení ZUŠ

5.4.3 Studijní zaměření Hra na dechové nástroje

5.4.3.1 Hra na zobcovou flétnu

Základní studium I. stupně

1. ročník

žák:

- má uvolněný a stabilní postoj při hře
- správně drží nástroj
- praktikuje žeberně-brániční dýchání
- ovládá správné nasazení tónu
- zvládá rozsah tónů c1 – d2
- zvládá jednoduché rytmy s notou celou, půlovou, čtvrtovou a jejich pomlkami

2. ročník

žák:

- zvládá rozsah tónů c1 – g2
- orientuje se v tóninách C dur, G dur, F dur
- je schopen hrát s doprovodným nástrojem (klavír, kytara atd.)
- rozlišuje hru détaché, staccato, legato
- používá notu osminovou, tečkovaný rytmus
- využívá všech poznaných hodnot not a pomlk v taktu 2/4 a 3/4
- umí zahrát lidové písně, některé je schopen hrát z paměti

3. ročník

žák:

- zvládá rozsah tónů c1 – g2 včetně fis1, b1, cis2, es2
- orientuje se v taktu 3/8, 6/8, 2/4, 3/4, 4/4 a 6/4
- je schopen zahrát lidovou píseň či kratší skladbičku z paměti

4. ročník

žák:

- zvládá rozsah tónů c1 – h2 chromaticky
- je schopen tvořit kvintakordy k probraným stupnicím
- umí zahrát stupnici a moll a d moll harmonickou i melodickou
- využívá základních dynamických rozdílů (forte, piano)

5. ročník

žák:

- uplatňuje při hře celý rozsah sopránového nástroje
- zvládá základní rozsah altové flétny (f1 – g2)
- rozumí stavbě hudební fráze, v souvislosti s tím dokáže volit správné nádechy
- používá celou škálu dynamických odstínů a agogiku

6. ročník

žák:

- ovládá stupnice dur i moll s předznamenáním do 3 křížků a bé s příslušnými kvintakordy
- na altové flétně se pohybuje v rozsahu f1 – d3
- rozpozná stylové odlišnosti skladeb, které poslouchá nebo interpretuje
- zná a umí používat základní melodické ozdoby
- je schopen při hře skloubit požadavky rytmické, intonační i výrazové

7. ročník

žák:

- ovládá stupnice dur i moll s předznamenáním do 4 křížků a bé s příslušnými kvintakordy a septakordy

- využívá kompletního rozsahu altové flétny chromaticky
- je schopen částečné samostatnosti při výběru skladby i v přístupu k její interpretaci

Základní studium II. stupně

1. ročník

žák:

- bezpečně ovládá techniku bráničního dýchání
- ovládá kompletní rozsah nástroje plně chromaticky
- má přehled o ornamentice barokních skladeb, samostatně ji aplikuje podle vlastní fantazie

2. ročník

žák:

- ve svém repertoáru má zařazeny skladby větších forem (například sonáta nebo koncert přednesové skladby interpretuje stylově čistě

3. ročník

žák:

- je seznámen s některými skladbami 20.století a novodobými technikami, kterých tato hudba hojně využívá
- ve svém repertoáru má zařazenu alespoň některou ze skladeb autorů 20. století

4. ročník

žák:

- hraje na zobcové flétny různého ladění v celém rozsahu kvalitním tónem, je schopen flétny
- střídat
- poslechem nahrávek či vlastní interpretací je obeznámen s hudbou všech období, rovněž se současnou hudbou různých žánrů
- je schopen ve skladbách 20. století aplikovat moderní techniky hry
- dokáže vyhledat vhodnou přednesovou skladbu pro své studium

5.4.3.2 Hra na flétnu

Základní studium I. stupně

1. ročník

žák:

- má uvolněný a stabilní postoj při hře
- správně drží nástroj
- praktikuje žeberně-brániční dýchání
- ovládá správné nasazení tónu
- zvládá rozsah tónů c1 – g2 (případně do c3)

2. ročník

žák:

- umí zahrát stupnice C, G, D a F dur
- používá hru tenuto, legato
- má správný uvolněný nátisk a z toho plynoucí pěkný tón bez vedlejších zvuků (přebytečný vzduch apod.)
- umí zahrát lidové písně z toho některé z paměti

3. ročník

žák:

- orientuje se v rozsahu c1 – g3

- ovládá stupnice dur do 2 křížků a bé s kvintakordy
- dokáže používat tenuto, legato, ligaturu ve cvičeních i přednesových skladbách
- rozezná skladbu v durové, nebo mollové tónině

4. ročník

žák:

- má hezký a vyrovnaný tón
- ovládá durové stupnice do 3 křížků a bé s kvintakordy
- umí se orientovat v tónině dur i moll
- rozumí stavbě hudební fráze a umí s ní pracovat
- umí využívat dynamické odstínění a agogiku
- je schopen hrát stupnice a akordy v rychlejším tempu

5. ročník

žák:

- ovládá durové stupnice do 4 křížků a bé s kvintakordy a dominantními septakordy
- z mollových stupnic ovládá a, e, d moll + T5
- stupnice i akordy hraje přes 2 oktávy, tenuto i legato
- dobře intonuje vzdálenější intervaly
- ovládá melodické ozdoby – trylek, nátryl, mordent, obal
- umí využívat výrazových prostředků (např. vibrato)

6. ročník

žák:

- dokáže pomocí vlastní kontroly udržet ladění ve všech polohách a dynamických odstíněních
- umí samostatně využít výrazové, dynamické i agogické prostředky
- hraje všechny durové stupnice + T5 a D7
- hraje mollové stupnice + T5 s předznamenáním do 3 křížků a bé

7. ročník

žák:

- ovládá kvalitní tón a prstovou techniku
- interpretuje přiměřeně obtížné skladby různých stylů za použití veškerých výrazových prostředků – dynamika, agogika, tempo
- zvládá hru přiměřeně obtížných skladeb
- je schopen rozpoznat intonační defekt vůči doprovodnému nástroji
- dokáže se sám k doprovodnému nástroji přiladit

Základní studium II. stupně

1. ročník

žák:

- hraje stupnice v rytmických obměnách a artikulacích v celém rozsahu nástroje ve středním tempu
- podílí se na výběru repertoáru
- má přehled o hudební literatuře svého nástroje
- dle svých možností se snaží o souhru v komorním souboru

2. ročník

žák:

- hraje stupnice a akordy ve variacích v celém rozsahu nástroje
- zvládá plynulé legato i v oktávách a vzdálenějších intervalech
- zvládá složitější rytmy, užívá celou škálu tempových označení
- má přehled o ornamentice barokních skladeb, samostatně ji aplikuje

3. ročník

žák:

- dbá na sílu a kvalitu tónu
- zvládá všechny melodické ozdoby a trylky
- je schopen při studiu samostatně odhalit a řešit individuální technické problémy
- při studiu využívá znalosti o nástroji samotném

4. ročník

žák:

- orientuje se v celém rozsahu nástroje a ve všech tóninách
- je schopen vytvořit kompaktní hudební výraz hrané skladby
- dokáže nastudovat složitější skladbu a předvést ji na absolventském koncertě za doprovodu klavíru či jiného nástroje

5.4.3.3 Hra na klarinet

Základní studium I. stupně

1. ročník

žák:

- ovládá správný postoj při hře a správné držení nástroje
- zná zásady správného dýchání a tvorby tónu
- umí koordinovat práci prstů a jazyka
- používá détaché i legato
- zvládá rozsah g¹ – e
- dokáže zahrát stupnice a kvintakordy F a G dur s využitím zvládnutého tónového rozsahu
- je schopen zahrát jednoduchou lidovou píseň či instruktivní skladbičku

2. ročník

žák:

- je schopen si sám sestavit nástroj
- je schopen dosáhnout kvalitních vydržovaných tónů nekolísající výšky a požadované síly
- rozlišuje základní dynamické odstíny a uplatňuje je v přednesových skladbách
- rozsah nástroje má rozšířen do g²
- používá běžně malíkové hmaty obou rukou
- ovládá stupnice F, G a C
- umí utvořit kvintakordy ke všem probraným stupnicím

3. ročník

žák:

- umí si sám připevnit plátek k nástroji
- rozsah nástroje má rozšířen do c³
- je schopen větších dynamických rozdílů a přesnější intonace
- kromě détaché a legata používá i portamento
- jsou mu známy stupnice C, G, D, F, B dur
- je schopen korigovat intonaci

4. ročník

žák:

- rozsah nástroje má rozšířen do f³
- dle potřeby používá détaché, legato, staccato i portamento
- hraje stupnice durové i mollové s předznamenáním do 3 křížků a bé
- ke všem probraným stupnicím je schopen zahrát kvintakord formou rozkladu

- rozpozná frázi a dokáže volit správné nádechy
- dle návodu pedagoga užívá agogiky
- je schopen souhry s dalším melodickým či doprovodným nástrojem

5. ročník

žák:

- rozsah nástroje má ovládat od e do f3
- ovládá stupnice dur i moll s předznamenáním do 4 křížků a bé s příslušnými kvintakordy
- částečně samostatně uplatňuje výrazové prostředky (agogiku, dynamiku)
- jsou mu známy a umí použít základní melodické ozdoby

6. ročník

žák:

- rozsah nástroje používá v celém rozsahu nástroje
- k durovým stupnicím do 4 křížků a 4 bé hraje kvintakordy a dominantní septakordy formou rozkladu
- k mollovým stupnicím harmonickým přiřazuje zmenšené septakordy
- samostatně uplatňuje výrazové prostředky (agogiku, dynamiku)
- orientuje se v základních tempových označeních

7. ročník

žák:

- využívá při hře veškerých získaných technických i výrazových dovedností
- je schopen samostatně nastudovat skladbu přiměřené obtížnosti různých žánrů a stylů
- na přijatelné úrovni umí přiladit nástroj k doprovodnému nástroji
- je pro něj samozřejmostí hra s doprovodem klavíru, event. komorní hra s jiným dech. nástrojem

Základní studium II. stupně

1. ročník

žák:

- je schopen kvalitního znělého tónu v celém dosaženém tónovém rozpětí
- zvládá složitější rytmy, užívá celou škálu tempových označení
- je schopen hrát přednesové skladby rozličných žánrů
- snaží se o samostatný výběr vhodného plátku

2. ročník

žák:

- rozsah nástroje má rozšířen do g3
- umí použít všechny melodické ozdoby a trylky
- je schopen samostatně nastudovat skladbu střední náročnosti
- podílí se na výběru repertoáru
- při studiu samostatně odhalí a řeší individuální technické problémy
- bezpečně rozeznává hudební fráze, vhodné nádechy, přednesové prostředky

3. ročník

žák:

- odhadne náročnost skladby, za pomoci učitele či poslechu CD dokáže vyhledat přednesovou
- skladbu pro své studium
- interpretuje přiměřeně obtížné skladby různých stylů a žánrů dle vlastního výběru
- seznamuje se prakticky s pojmem transpozice, zná různá ladění klarinetů

4. ročník

žák:

- orientuje se v celém rozsahu nástroje
- zahraje chromatickou stupnici v kompletním tónovém rozsahu
- je schopen samostatného nastudování partů pro komorní soubor.
- v souhře s jiným nástrojem či nástroji je schopen samostatného ladění i průběžného doladování

5.4.3.4 Hra na saxofon

Základní studium I.stupně

1. ročník

žák:

- ovládá správný postoj při hře a správné držení nástroje
- používá správné dýchání
- správně tvoří tón
- učí se koordinaci práce prstů a jazyk
- používá détaché i legato
- hraje v rozsahu c1 – c2
- dokáže zahrát stupnice a kvintakordy F, C a G dur s využitím zvládnutého tónového rozsahu je
- je schopen zahrát jednoduchou lidovou píseň

2. ročník

žák:

- hraje kvalitní vydržované tóny nekolísající výšky a požadované síly
- rozlišuje základní dynamické odstíny a uplatňuje je v přednesových skladbách
- rozsah nástroje má rozšířen do c3
- ovládá stupnice F, C a G dur + jednu paralelní mollovou harmonickou i melodickou
- umí utvořit kvintakordy ke všem probraným stupnicím

3. ročník

žák:

- je schopen větších dynamických rozdílů
- kromě détaché a legata používá i staccato
- hraje stupnice C, G, D, F, B dur s příslušnými kvintakordy (rozklad + obraty)
- koriguje intonaci
- vnímá náladu skladby a je schopen to při přednesu vyjádřit

4. ročník

žák:

- běžně používá détaché, legato, staccato i portamento
- hraje stupnice durové i mollové s předznamenáním do 3 křížků a bé
- ke všem probraným stupnicím je schopen zahrát kvintakord formou rozkladu i obratů
- rozpozná frázi a dokáže volit správné nádechy
- dle návodu pedagoga užívá agogiky
- je schopen souhry s dalším melodickým či doprovodným nástrojem

5. ročník

žák:

- rozsah nástroje má rozšířen do f3
- ovládá stupnice dur i moll s předznamenáním do 4 křížků a bé s příslušnými kvintakordy
- částečně samostatně uplatňuje výrazové prostředky (agogiku, dynamiku)
- jsou mu známy a umí použít základní melodické ozdoby

6. ročník

žák:

- k mollovým stupnicím harmonickým přiřazuje jejich kvintakordy
- samostatně uplatňuje výrazové prostředky (agogiku, dynamiku)
- orientuje se v základních tempových označeních
- jsou mu známy základní principy swingového frázování

7. ročník

žák:

- využívá při hře veškerých získaných technických i výrazových dovedností
- je schopen samostatně nastudovat skladbu přiměřené obtížnosti různých žánrů a stylů
- spolupracuje v komorní či souborové hře
- ovládá základy jazzového a swingového frázování
- snaží se o krátkou a jednoduchou improvizaci

Základní studium II. stupně

1. ročník

žák:

- je schopen kvalitního znělého tónu v celém dosaženém tónovém rozpětí
- rozsah nástroje má rozšířen do fis3
- zvládá složitější rytmy, užívá celou škálu tempových označení
- je schopen hrát přednesové skladby rozličných žánrů
- snaží se o samostatný výběr plátku

2. ročník

žák:

- umí použít všechny melodické ozdoby a trylky
- je schopen samostatně nastudovat skladbu střední náročnosti
- podílí se na výběru repertoáru
- seznámí se s pojmy bluesová stupnice, improvizace a snaží se o jejich praktickou aplikaci
- při studiu samostatně odhalí a řeší individuální technické problémy
- bezpečně rozeznává hudební fráze, vhodné nádechy, přednesové prostředky

3. ročník

žák:

- ovládá alespoň čtyři bluesové stupnice
- odhadne náročnost skladby, za pomoci učitele či poslechu CD dokáže vyhledat přednesovou –
- skladbu pro své studium
- interpretuje přiměřeně obtížné skladby různých stylů a žánrů dle vlastního výběru

4. ročník

žák:

- orientuje se v celém rozsahu nástroje
- zahrává šest bluesových stupnic
- je schopen samostatného nastudování partů pro komorní soubor .
- v souhře s jiným nástrojem či nástroji je schopen samostatného ladění i průběžného doladování

5.4.3.5 Hra na lesní roh

Lesní roh patří mezi dechové nástroje žesťové. Vyučovací předmět Hra na lesní roh navazuje na Přípravnou hudební výchovu, kde probíhá výuka na přípravný dechový nástroj. Jako

přípravný dechový nástroj je používána zobcová flétna, ladicí trubička nebo přímo školní lesní roh, který je svojí konstrukcí přizpůsobený nejmladším žákům. Vyučovací předmět integruje výuku hry na nástroj, a přípravu k souhře. Žák získává potřebné dovednosti k zvládnutí hry sólové i souborové.

Základní studium I.stupně

1. ročník

žák:

- zvládá tóny od c1 do g1
- hraje čtvrté noty velmi volným tempem détaché
- používá noty a pomlky celé, půlové, čtvrté v taktech 2/4, 3/4 a 4/4
- je schopen zahrát jednoduchá cvičení a lidové písně v pětitónovém rozsahu

2. ročník

žák:

- popíše zásady správného dýchání
- nasazení tónu praktikuje na ladicí trubici nebo na školním lesním rohu
- zvládá tóny od g do g1
- hraje čtvrté noty velmi volným legatem
- zařazuje notu a pomlku osminovou
- ovládá základní dynamiku – p, mf, f a crescendo
- je schopen zahrát dvě skladbičky či pět lid. písní z paměti

3. ročník

žák:

- používá lesní roh jednoduchý F
- zvládá tóny od c do c2
- hraje čtvrté noty mírně rychlým staccatem nebo volným legatem v rozsahu kvarty
- je schopen zahrát dvě skladbičky z paměti
- rytmické možnosti rozšiřuje o notu s tečkou, veškeré dosud známé noty a pomlky využívá v taktech 2/4, 3/4, 4/4 a 6/8

4. ročník

žák:

- používá lesní roh jednoduchý F
- legata hraje v rámci čisté kvinty
- hraje stupnici a kvintakord C dur
- v dynamice přidává decrescendo, v rytmu synkopu, v hodnotách not a pomlk šestnáctinu
- v rámci dosaženého tónového rozsahu používá noty se základními posuvkami (křížek, bé, odrážka)

5. ročník

žák:

- používá lesní roh jednoduchý F, dvojitý F
- zvládá tóny od c do e2
- legata hraje v rámci čisté oktávy
- hraje čtvrté noty mírným staccatem nebo mírným legatem
- hraje stupnice s předznamenáním do 4 křížků a bé, k nim příslušné kvintakordy
- cítí a dovede zahrát triolu
- je schopen přednést dvě skladby z paměti

6. ročník

žák:

- používá lesní roh dvojitý F/B

- zvládá tóny od c do f2
- hraje osminové noty mírně rychlým staccatem nebo volným legatem
- hraje durové i mollové stupnice s předznamenáním do 4 křížků a bé, k nim příslušné kvintakordy
- má rozšířené interpretační možnosti o hud. ozdoby, v pomalém tempu a je schopen přednést dvě skladby z paměti
- pokouší se o transpozici B

7. ročník

žák:

- používá lesní roh dvojitý F/B
- zvládá tóny od c do g2
- hraje osminové noty rychlým staccatem nebo mírně rychlým legatem
- hraje durové i mollové stupnice s předznamenáním do 5 křížků a bé, k nim příslušné kvintakordy v obratech
- oblast melodických ozdob má rozšířenu o obal,
- seznámí se s transpozicí in Es
- využívá při hře veškerých získaných technických i výrazových dovedností
- je schopen přednést středně obtížnou skladbu z paměti

Základní studium II. stupně

žák:

1. ročník

- používá lesní roh dvojitý F/B
- zvládá tóny od c do a2
- hraje veškeré durové i mollové stupnice a k nim příslušné kvintakordy v obratech
- transpoziční možnosti rozšiřuje o transpozici in D
- v souborové hře dokáže udržet svůj hlas

2. ročník

žák:

- používá lesní roh dvojitý F/B
- zvládá tóny od c do b2
- hraje osminové noty rychlým staccatem nebo rychlým legatem
- hraje veškeré durové i mollové stupnice a jim příslušné kvintakordy v obratech, seznámí se se hrou septakordů

3. ročník

žák:

- používá lesní roh dvojitý F/B
- zvládá tóny od G do h2
- hraje šestnáctinové noty mírně rychlým staccatem nebo volným legatem
- uplatňuje při hře veškeré známé výrazové prostředky
- transpoziční možnosti rozšiřuje o transpozici in E a in B basso

4. ročník

žák:

- používá lesní roh dvojitý F/B
- zvládá tóny od F do c3
- hraje šestnáctinové noty rychlým staccatem nebo rychlým legatem
- umí zahrát všechny durové a mollové stupnice s příslušnými akordy T5, D7 a zm. 7
- zvládá všechny obvykle používané dynamiky, rytmy i artikulace
- transpoziční možnosti rozšiřuje o transpozici in B alto a in A basso, alto

5.4.4 Studijní zaměření Hra na strunné nástroje

5.4.4.1 Hra na kytaru

Základní studium I. stupně

1. ročník

žák:

- pojmenuje a ukáže části nástroje, vyjmenuje struny
- správně sedí, správně drží pravou a levou ruku
- vyjmenuje označení prstů pravé i levé ruky
- dokáže zahrát melodii úhozy - s dopadem nebo bez dopadu
- hraje palcem na prázdných basových strunách
- orientuje se na hmatníku v I. poloze (na melodických strunách)
- ovládá notové znaky v rozsahu základní tónové řady
- rozlišuje základní rytmické hodnoty a jejich notopis (braillovský nebo běžný)
- orientuje se v jednoduchém notovém zápisu jednohlasé melodie
- je schopen pomocí základních dynamických značek odstínit skladbu (p - f)
- zahraje podle svých individuálních možností jednoduchou skladbu z paměti

2. ročník

žák:

- při hře na nástroj používá kombinace prstů p, i, m, a
- zvládá vícehlas v kombinaci všech prstů pravé ruky
- rozlišuje základní druhy dynamiky a tempa
- zahraje základní durové stupnice v rozsahu jedné oktávy
- orientuje se na hmatníku v I. poloze všech strun
- ovládá notopisné znaky pro prstoklad a označení oktáv, ve kterých hraje
- doprovodí jednoduchou píseň pomoci zjednodušených akordů na T a D
- hraje z paměti – krátké sklady nebo lidové písně

3. ročník

žák:

- při hře využívá základních návyků a dovedností a dbá na uvolněnost (držení těla, správné)
- držení nástroje, postavení pravé a levé ruky)
- orientuje se na hmatníku ve II. poloze (melodické struny)
- zahraje melodii s použitím obou úhozů – apoyando i tirando
- zahraje základní mollovou stupnici v rozsahu jedné oktávy
- ladí struny dle první struny
- využívá při doprovodu písní základní harmonické funkce (T, S, D)
- při interpretaci skladby dovede vyjádřit její náladu pomoci různých výrazových prostředků (jemnější rozlišení dynamicky, agogicka)
- orientuje se v notovém zápisu (v bodovém písmu nebo v upraveném černotisku)

4. ročník

žák:

- zvládá synchronizaci prstů pravé a levé ruky v rytmických variantách
- hraje vícehlas
- zvládá techniku kytarového arpeggia
- samostatně kontroluje kvalitu tónu
- orientuje se na hmatníku do 3. polohy
- hraje stupnice do 3. polohy
- samostatně nastuduje skladby různých žánrů artificiální a neartificiální hudby a vysvětlí specifiky jejich interpretace
- samostatně určí dynamické odstínění a terasovitou dynamiku

- vystaví frázování hudební myšlenky
- zahraje kadence dle akordových značek v 1. poloze v rozsahu všech strun
- doprovodí písně dle značek

5. ročník

žák:

- zvládá synchronizaci prstů pravé a levé ruky
- hraje plynule legato
- samostatně zdokonaluje kvalitu tónu
- orientuje se na hmatníku do V. polohy
- zahraje složitější rytmické útvary (trioly, synkopy)
- používá jemnějšího dynamického odstínění, terasovitou i progresivní dynamiku
- samostatně zvládne frázování hudební myšlenky
- popíše a zahraje vibrato
- hraje akordy s použitím malého barré

6. ročník

žák:

- zvládá techniku legata
- popíše a zahraje melodické ozdoby
- orientuje se na hmatníku do VII. polohy
- samostatně si buduje osobní repertoár
- hraje přednesové skladby z paměti
- doprovodí písně podle akordických značek
- vytváří vlastní jednoduchý doprovod
- hraje akordy s použitím velkého barré

7. ročník

žák:

- zahraje melodické ozdoby s použitím kytarového legata
- používá samostatně výrazové prostředky a určuje techniku hry (staccato, tenuto, vibrato, tlumení, velké a malé barré)
- hraje přirozené flažolety
- zvládá plynulý přechod do vyšších poloh
- orientuje se v notovém zápise i ve složitějších hudebních formách
- vysvětlí a interpretuje skladby různých žánrů a stylových období
- aktivně se podílí na přípravě programu pro absolventské vystoupení

Základní studium II. stupně

1 – 2..ročník

žák:

- bezpečně zvládá techniku hry tremolo, rasguado
- samostatně řeší technické problémy a určuje strategie a časové rozvržení nácvičku
- popíše zásady interpretace skladeb různých stylových období a žánrů
- obhájí vlastní osobitou interpretaci
- harmonizuje melodii a vytvoří jednoduchý doprovod

3 – 4..ročník

žák:

- vědomě a účelně využívá všech artikulačních prostředků (sul tasto, sul ponticello), popíše je a určí jejich použití ve skladbě
- zvládá elementární hudební improvizaci
- popíše a předvede techniku hry umělých flažoletů
- aktivně se účastní komorní a souborové hry

- vystaví si samostatně osobní repertoár odpovídající vlastním osobním preferencím a hudebnímu vkusu

5.4.5 Studijní zaměření Sólový zpěv

Základní studium I. stupně

1. ročník

žák:

- při zpěvu stojí přirozeně vzpřímeně a uvolněně
- při zpěvu přirozeně a klidně dýchá
- při zpěvu srozumitelně a přirozeně artikuluje
- zachovává přirozenou barvu, sílu a základní rozsah svého hlasu
- je schopen intonačně správně zopakovat předzpívány melodicko-rytmický model v rozsahu
- cca. tercie v různých tóninách odpovídajících jeho hlasovému rozsahu
- interpretuje jednoduché lidové či umělé písně dle sluchu v adekvátní tónové poloze s jednoduchým melodicko-rytmickým doprovodem
- je dle svých možností schopen krátkého veřejného vystoupení

2. ročník

žák:

- při zpěvu vědomě zachovává vzpřímené a uvolněné držení těla
- při zpěvu vědomě užívá klidné a uvolněné dýchání
- při zpěvu vědomě přirozeně a srozumitelně artikuluje
- je schopen sluchově rozeznat předzpívány příklad spojení dvou až pěti tónů vázaně či odsazovaně a přirozeně ho zopakovat
- přirozeně užívá jednotlivé hlasové rejstříky
- interpretuje lidové či umělé písně adekvátního obsahu a tónového rozsahu s jednoduchým a sluchově srozumitelným instrumentálním doprovodem
- je dle svých možností schopen veřejného vystoupení

3. ročník

žák:

- má povědomí o plném využívání své dechové kapacity v rámci uvolněného a vzpřímeného držení těla
- vědomě užívá přirozené dýchání po logických frázích hudební věty
- při zpěvu vědomě správně a přirozeně artikuluje s ohledem na srozumitelnost a základní výraz zpívaného textu
- má povědomí o vázaném a odsazovaném zpěvu, o základní dynamice a agogice
- je schopen intonačně správně provádět hlasová cvičení v rozsahu cca. kvinty v různých tóninách odpovídajících jeho rozsahu
- interpretuje lidové či umělé písně s harmonicko-rytmickým instrumentálním doprovodem
- je schopen veřejného vystoupení s povědomím o kultivovaném projevu
- je schopen základní sluchové sebekontroly a dle svých možností také smaostatné domácí přípravy

4. ročník

žák:

- má přirozeně zafixováno správné a uvolněné držení těla při zpěvu
- vědomě správně a efektivně užívá základní dechovou techniku při zpěvu
- má povědomí o přirozeném a správném způsobu nasazení tónu

- uvědomuje si pohyb orofaciálního svalstva při artikulaci jednotlivých hlásek a jeho vliv na srozumitelnost zpívaného textu
- dokáže intonačně správně reprodukovat předzpívaná či předebraná melodicko-rytmická cvičení v rozsahu cca. do kvinty vázaně a v menším rozsahu také odsazovaně v různých tóninách přirozeně a rovnoměrně rozšiřujících jeho hlasový rozsah
- interpretuje lidové či umělé písně adekvátní jeho hlasovým možnostem a zájmem s přirozeným užitím základní agogiky a dynamiky (harmonicko-rytmický instrumentální doprovod)
- je schopen veřejného vystoupení s vědomě kultivovaným projevem
- prohlubuje svou sluchovou a dle svých možností též pohybovou sebekontrolu
- je schopen samostatného procvičování hlasových cvičení a dle svých možností též samostatného procvičování studovaných skladeb

5. ročník

žák:

- má přirozeně zafixovány základní dynamické stereotypy potřebné ke zpěvu (držení těla, dýchání, artikulace)
- intonačně správnou reprodukcí vícetónových melodicko-rytmických hlasových cvičení v rozsahu do cca. oktávy přirozeně rozšiřuje svůj tónový rozsah
- má povědomí o hrudní a hlavové rezonanci, o vyrovnávání jednotlivých hlasových rejstříků či jejich vědomě separovaném užívání
- ovládá základní vázanou a odsazovanou techniku
- ovládá užití jemnějších dynamických odstínění hlasu
- interpretuje vokální skladby věkově a zájmově odpovídajícího obsahu s melodicko-harmonickým instrumentálním doprovodem
- je schopen veřejného vystoupení o více částech s vědomě kultivovaným projevem
- je schopen sluchové a pohybové sebekontroly a samostatného procvičování hlasových cvičení a studovaných skladeb

6. ročník

žák:

- je schopen využít dechovou a artikulační techniku k odstínění jemnější dynamiky a agogiky
- při zachování správné pěvecké techniky interpretuje vícetónová melodicko-rytmická cvičení v rozsahu do cca. oktávy ve vázané i odsazované artikulaci, a to i v krajnějších polohách svého hlasu za účelem rozšíření tónového rozsahu
- dle svých možností pracuje s vyrovnanými hlasovými rejstříky či s jejich vědomou separací (např. izolovaný hlavový tón)
- ovládá zpěv jednoduchých melodických ozdob
- Interpretuje vokální skladby věkově a zájmově odpovídajícího obsahu s užitím adekvátních výrazových prostředků v rámci technických možností (harmonicko-rytmický instrumentální doprovod)
- je schopen veřejného vystoupení o více částech s vědomě kultivovaným a zároveň osobitým projevem
- je schopen sluchové a pohybové sebekontroly a samostatné domácí přípravy na hodiny

7. ročník

žák:

- si uvědomuje propojení jednotlivých složek pěvecké techniky (držení těla, nonverbální gestika,
- dýchání, artikulace, vnitřní prožitek zpívané skladby) k dosažení uceleného uměleckého projevu
- interpretací vícetónových hlasových cvičení v rozsahu i přes oktávu cíleně a zároveň přirozeně
- rozšiřuje svůj tónový rozsah a techniku vázaného a odsazovaného zpěvu
- ovládá techniku jemnějších dynamických odstínění hlasu i na jednom tónu
- je schopen zpívat jednoduché i složitější melodické ozdoby a drobné pasáže a běhy
- má vypěstovaný smysl pro kultivovaný projev, hudební frázi a kantilénu
- interpretuje vokální skladby různých slohů a žánrů s adekvátním užitím výrazových prostředků
- na základě porozumění hudbě a textu
- je schopen interpretace vícehlasé vokální skladby
- je schopen delšího veřejného vystoupení s vědomě kultivovaným a zároveň osobitým projevem
- je plně schopen sluchové a pohybové sebekontroly a samostatné přípravy

Základní studium II. stupně

1. – 2..ročník

žák:

- uvědoměle využívá a rozvíjí pěvecké nároky, které si osvojil během studia 1. stupně (správný pěvecký postoj, dýchání, tvoření tónu, rytmus, dynamika atd.)
- uplatňuje sluchovou sebekontrolu
- chápe charakter písně a zpívá s odpovídajícím přednesem
- interpretuje skladby různých žánrů a stylů
- dovede zhodnotit svůj výkon a navrhnout možná zlepšení. při veřejných vystoupeních dodržuje kulturní a společenská pravidla

3. – 4.ročník

žák:

- dokáže uvědoměle využívat všech složek pěvecké techniky a propojit je s adekvátním uměleckým výrazem
- přizpůsobuje pěvecký projev žánru a charakteru interpretované skladby
- samostatně pracuje na rozšiřování hlasového rozsahu
- uplatňuje celkovou sebekontrolu v oblasti pěvecké, pohybové i v oblasti kultury pódiového vystupování
- samostatně se připravuje na hodiny, aktivně přispívá k dramaturgii svého repertoáru
- umí aktivně spolupracovat

5.5 Vzdělávací obsah oblasti Hudební interpretace a tvorba – kolektivní výuka

5.5.1 Studijní zaměření Sborový zpěv

Základní studium I.stupně

1. - 3. ročník

žák:

- ovládá správný postoj i sezení při zpěvu
- je schopen si uvědomit nežádoucí projevy, související s absencí zrakové sebekontroly (kývání, nekoordinované pohyby trupu, paží, kroucení hlavou) a spolupracovat s pedagogem
- při jejich odstraňování
- má povědomí o správném dýchání při zpěvu
- ovládá správné tvoření tónu - nezpívá silovým způsobem

- čistě intonuje v unisonu a jednoduchém dvojhlasu
- správně artikuluje
- zvládá základy legatového zpěvu, zpívá rytmicky přesně
- zvládá základní dynamické odstínění (gradace ke středu formálního útvaru, výstavba fráze)
- zpívá repertoár, přiměřený jeho věku a schopnostem (lidové písně, umělé dětské písně)
- zpívá s doprovodem a umí reagovat na mechanismy, nahrazující gesta sbormistra (klav. doprovod, metrické odpočítání začátku skladeb, pomlka apod.)

4. - 7. ročník

žák:

- ovládá správný postoj a sezení při zpěvu
- je schopen ovládat nežádoucí projevy, související s absencí zrakové sebekontroly
- ovládá správné brániční dýchání
- ovládá správné tvoření tónu, hlavový tón
- dle svých individuálních možností má rozšířený hlasový rozsah, zpívá v celém rozsahu lehce a uvolněně
- zvládá složitější dvojhlas, event. trojhlas (dle počtu žáků ve sboru)
- zpívá intonačně čistě, rytmicky přesně a správně vyslovuje
- používá širokou dynamickou škálu a spr. výstavbu frází
- zpívá písně různých žánrů (lidové, umělé, historické, spirituály) s pochopením jejich charakteru a s adekvátním výrazem
- zvládá náhradní mechanismy, nahrazující gesta dirigenta
- je schopen kolektivní práce a zodpovědnosti za výkon celého tělesa

Základní studium II. stupně

1 – 2. ročník

žák:

- uvědoměle využívá a rozvíjí pěvecké nároky, které si osvojil během studia 1. stupně (správný pěvecký postoj, dýchání, tvoření tónu, rytmus, dynamika atd.)
- chápe charakter písně a zpívá s odpovídajícím přednesem
- interpretuje skladby různých žánrů a stylů
- uvědoměle usiluje o co nejlepší souhru s ostatními členy sboru ve všech parametrech sborového projevu (rytmus, výslovnost, frázování atd.)
- uplatňuje sluchovou sebekontrolu, účastní se hodnocení výkonu celého tělesa
- dovede aktivně spolupracovat s ostatními členy sboru a přijmout svůj díl zodpovědnosti za výsledek společné práce.
- ovládá pravidla a kulturu veřejného vystupování

3. - 4. ročník

žák:

- uvědoměle využívá všechny doposud získané pěvecké dovednosti a dokáže samostatně aplikovat cvičební postupy vedoucí k jejich zdokonalování (dechová cvičení, cvičení k rozšíření hlasového rozsahu atd.)
- interpretuje skladby různých žánrů a stylů s pochopením jejich hudebního i textového obsahu a s odpovídajícím výrazem
- interpretuje náročnější typy vícehlasů
- na vysoké úrovni realizuje souhru s ostatními členy tělesa ve všech složkách hudebního projevu
- uplatňuje sluchovou sebekontrolu, dovede zhodnotit výkon celého sboru, event. navrhnout

- možná zlepšení.
- umí aktivně spolupracovat s ostatními členy sboru a uplatňuje pravidlo vzájemné podpory a pomoci (doplnění zameškané látky, procvičení obtížného repertoáru a pod.)
- při veřejných vystoupeních dodržuje kulturní a společenská pravidla

5.5.2 Studijní zaměření - Kolektivní hra

Kolektivní hra je flexibilní předmět, který zahrnuje všechny druhy komorních seskupení, souborů, orchestrů. Pokud jednotlivá studijní zaměření nemají definovaný svůj vlastní předmět pro kolektivní interpretaci, řídí se podle tohoto učebního plánu a osnov. Minimální doba studia kolektivní hry je jeden rok, maximální doba není omezena. Do této výuky může být žák zařazen v kterémkoliv ročníku podle uvážení pedagoga. Kolektivní hra může být zařazena jako volitelný předmět, v 1. - 5. ročníku jako nepovinný předmět (v tomto případě nebude známka započítána do průměru na vysvědčení). Nástrojové obsazení je variabilní (duo, čtyřruční hra, korepetice, trio, kvarteto, soubor, orchestr, atd.)

Základní studium I.stupně

1. ročník

žák:

- vysvětlí základní principy komorní hry
- zvládá interpretaci jednoduchých skladeb s pedagogem, nebo v malých komorních souborech (duo, trio)

2. ročník

žák:

- respektuje spoluhráče
- rozliší vedoucí a doprovodný hlas
- umí dát nástup začátku skladeb

3. ročník

žák:

- zvládá intonaci ve skupině
- zvládá jednoduchou rytmickou souhru zvládá základní agogiku

4. ročník

žák:

- chápe a respektuje úlohu vedoucího souboru / dirigenta
- zahraje dokonale svůj part
- zvládá ladění, souhru, rozdělení partů
- zvládá složitější rytmické útvary
- poslouchá a přizpůsobuje hru ostatním hráčům ve skupinách

5. ročník

žák:

- uvědomuje si roli jednotlivce a zodpovědnost vůči ostatním členům souboru
- v zájmu společného díla respektuje domluvené termíny zkoušek a požadavky na zvládnutí přiděleného partu
- zvládne vést nástrojovou skupinu mladších ročníků v souboru
- zvládá souhru s ostatními hráči v souboru
- bezpečně zahraje party pro souborovou hru a jednoduché party hraje z listu

6. ročník

žák:

- chápe význam estetické stránky souborového vystoupení (oblečení, nástup na pódium, způsob chování během celého vystoupení, odchod z pódia)
- aktivně se podílí na výsledné podobě studované skladby, tzn., bezpečně ovládá svůj part a ve spolupráci s dalšími členy a vedoucím souboru (dirigentem) dává podněty k interpretaci
- hraje jednoduché orchestrální party
- kontroluje a bezpečně zvládá dynamiku dle gest dirigenta

- poslouchá a přizpůsobuje hru ostatním hráčům v orchestru

7. ročník

žák:

- vnímá ladění a chápe jeho důležitost
- udrží rytmus v souladu s dalšími hráči
- rozumí principům svého nástroje natolik, že je schopen vyhovět okamžitým požadavkům na doladění
- čistě intonuje

Základní studium II. stupně

1. ročník

žák:

- je schopen samostatného naladění nástroje v komorním ansámbli i početnějším uskupení
- vnímá nastudovanou skladbu jako celek, dokáže zhodnotit výsledek (ladění, souhru, výraz, dopad na posluchače)
- samostatně si připraví part pro orchestrální hru

2. ročník

žák:

- na základě svých znalostí hudební literatury a svých žánrových preferencí se aktivně podílí na volbě repertoáru
- odhadne reálné možnosti souboru vzhledem k vybrané skladbě
- orientuje se v různých stylech a žánrech
- stylově interpretuje různá slohová období

3. ročník

žák:

- praktikuje hru stylově a žánrově vlastní tomu kterému souboru
- v jazzovém souboru je schopen samostatné improvizace
- předává zkušenosti mladším spoluhráčům 17
- dokáže vést nástrojovou skupinu
- aktivně spolupracuje s dirigentem
- kontroluje a opravuje souhru hráčů ve skupině

4. ročník

žák:

- naprosto samostatně zvládá svůj part
- vzhledem ke své hráčské vyspělosti, schopnosti hry z listu a souborové praxi je schopen pohotově zvládnout part jiného člena souboru (týká se početnějších souborů a orchestrů)
- řídí nástrojovou skupinu
- v případě potřeby dokáže transponovat
- během studia i při vystoupení si počíná zkušeně a je vzorem a rádcem mladším členům souboru

Všeobecné pokyny ke všem studijním zaměřením

- Projeví-li žák dostatečné předpoklady, může být zařazen do předmětů kolektivní výuky (Hra v souboru, Komorní hra, Orchestrální hra, Sborový zpěv) dříve, než stanoví učební plán.
- Žák starší čtrnácti let přijatý do II. stupně bez předchozího studia v ZUŠ začíná toto studium plněním vzdělávacího obsahu I. stupně.
- Pokud žák přestupuje do jiného studijního zaměření, v předmětech kolektivní výuky hudebního oboru pokračuje kontinuálně v dalším studiu.
- Žákovi, který prokazuje dlouhodobě výborné studijní výsledky, může být z rozhodnutí ředitele školy navýšena hodinová dotace v individuální výuce až na dvě hodiny týdně.

- U talentovaných žáků navštěvujících HPV a PHV může ředitel udělit výjimku a povolit individuální výuku hry na nástroj.
- V odůvodněných případech mohou žáci v rámci jednoho studijního zaměření studovat hru na vedlejší nástroj nebo zpěv v rozsahu maximálně 0,5 hodiny týdně.

5.6 Vzdělávací obsah oblasti Recepce a reflexe hudby

5.6.1 Hudební nauka

1. ročník

žák:

- rozlišuje pojmy zvuk ↔ tón
- rozlišuje vlastnosti tónu
- definuje pojmy melodie, rytmus, tón ↔ nota
- ovládá základní notovou řadu a orientaci v ní
- ovládá notopis základní tónové řady v bodovém písmu nebo v černotisku
- chápe strukturu tónového systému a pojem oktáva
- definuje a sluchem rozlišuje celý tón a půltón
- definuje křížek a jeho funkci, zná názvy zvýšených tónů
- ovládá pojem stupnice, umí odvodit a vyjmenovat stupnice C dur - A dur
- ovládá pojem doba, rozlišuje rytmické hodnoty celou, půlovou a čtvrtovou (notopis v brailu, nebo v černotisku), příslušné pomlky
- definuje a sluchově rozlišuje dvojjzvuk ↔ akord

2. ročník

žák:

- definuje pojem interval, ovládá základní intervaly, sluchově je rozlišuje a intonuje sekundu,
- tercii a kvartu
- tvoří základní intervaly v tóninách odpovídajících probraným stupnicím
- umí odvodit a vyjmenovat kvintový kruh v dur
- definuje a pozná citlivý tón
- ovládá pojem kvintakord, tónický kvintakord, tvoří obraty kvintakordu dur
- pokud používá černotisk, seznámí se s notací v basovém klíči
- rozlišuje rytmické hodnoty půlová s tečkou, osminová a jejich notopis v brail. a černot. a příslušné pomlky
- definuje pojem dynamika, orientuje se v označení p,mf, f, cresc., decresc.
- rozlišuje tónorod dur a moll
- rozlišuje takt 2/4,3/4 a 4/4
- ovládá pojmy repetice, odrážka, akcent, ligatura
- definuje bé a jeho funkci a zná názvy snížených tónů

3. ročník

žák:

- ovládá systém kvartového kruhu dur a umí odvodit a vyjmenovat stupnice C dur - Ces dur
- sluchově rozlišuje a tvoří v probraných tóninách základní intervaly
- intonuje kvintu a velkou sextu, dle svých sluchových a hlasových možností i septimu a oktávu
- k probraným stupnicím umí vytvořit T5 a jeho obraty
- sluchově rozlišuje kvintakord dur a jeho obraty
- ovládá pojmy koruna, Da Capo al Fine, Prima - Sekunda volta a zná jejich praktické použití a notopis

- rozlišuje pojmy stupnice ↔ tónina
- definuje a umí použít předznamenání
- zná základní rozdělení hud. nástrojů
- definuje a umí použít tečku u noty
- ovládá hudební názvosloví allegro - etto, andante, moderato, pp, ff

4. ročník

žák:

- ovládá pojmy triola, předtaktí
- rozlišuje osminové takty
- zná a umí vyhledat tónický, subdominantní a dominantní kvintakord
- ovládá druhy mollových stupnic
- odvodí kvintový kruh moll
- definuje a odvodí paralelní stupnice
- tvoří a sluchově rozlišuje kvintakord moll a jeho obraty
- tvoří, sluchově rozlišuje a intonuje základní a malé intervaly
- ovládá stavbu durové a všech druhů mollových stupnic
- rozliší základní pěvecké hlasy
- má základní vědomosti o konstrukci a zvuku smyčcových a dřev. dech. nástrojů
- ví co je motiv a téma ve skladbě
- ovládá názvosloví largo, presto, event. další ve spojení s nástrojovou praxí
- zná a umí použít šestnáctinovou notu

5. ročník

žák:

- definuje transpozici, prakticky transponuje jednoduchou melodii
- rozliší a definuje hudbu instrumentální ↔ vokální
- odvodí kvartový kruh stupnic moll
- ovládá tvoření zvětšených a zmenšených intervalů, definuje a zvukově rozliší zvětšený a zmenšený kvintakord
- definuje a prakticky ovládá enharmon. záměnu
- ovládá stavbu a tvoření D7
- definuje rozlišuje pojmy hudba programní ↔ absolutní
- charakterizuje hudební pojmy opera, symfon. báseň, balet
- má základní vědomosti o konstrukci a zvuku žesťových dech. nástrojů, drnkacích a klávesových nástrojů
- reprodukuje jednoduché rytmické modely podle zápisu
- intonuje jednoduchou melodii podle not
- definuje pojem harmonie

6. ročník

žák:

- harmonizuje jednoduchou melodii pomocí T, S, D
- tvoří obraty dominantního septakordu
- sluchově analyzuje D7 a jeho obraty
- poznává a tvoří intervaly přesahující oktávu
- ovládá vymezení základních vývojových období v dějinách hudby
- seznámí se s ukázkami hudby renesanční a barokní
- definuje pojmy homofonie ↔ polyfonie
- charakterizuje hudební formy melodram, rondo, variace, kantáta
- má základní vědomosti o konstrukci a zvuku bicích nástrojů

7. ročník

žák:

- seznámí se s církevními stupnicemi, pozná stupnici chromatickou a celotónovou
- zdokonaluje se v harmonizaci melodie
- seznámí se s hudbou klasicizmu, romantizmu, impresionizmu a hudbou 20. stol.
- charakterizuje hud. formy symfonie, sonáta, nástr. koncert
- charakterizuje hud. tělesa (druhy orchestrů, kom. soubory, pěv. sbory a pod.)
- zaznamená jednoduchou hud. myšlenku

6. Zabezpečení výuky žáků se speciálními vzdělávacími potřebami

Školní vzdělávací program je vytvořen pro základní uměleckou školu speciálně zřízenou pro žáky s postižením zraku. Žáky se speciálními vzdělávacími potřebami jsou tedy všichni žáci školy. Tato kapitola se proto zabývá vzděláváním žáků s více vadami. Jedná se zejména o žáky s kombinovaným zrakovým a tělesným či zrakovým a lehkým mentálním postižením. U některých žáků je zraková vada kombinovaná se zdravotním nebo sociálním znevýhodněním žáka. Zcela výjimečně se mohou v ZUŠ vzdělávat žáci pouze s jiným typem zdravotního postižení než zrakovým. Jejich počet je limitován aktuálně platnou legislativou.

Rozhodnutí o vzdělávání žáka s kombinovaným postižením předchází posouzení a zvážení všech speciálně pedagogických, organizačních a dalších opatření. Posouzení je součástí talentových zkoušek (např. zvážení možnosti zajistit přístupnost učebny pro výuku žáka s omezenou pohyblivostí dolních končetin). Při hodnocení a klasifikaci žáků s více vadami lze využít slovní hodnocení či kombinaci slovního hodnocení a známek, která umožňují konkrétně reagovat na individuální zvláštnosti žáka plynoucí z kombinovaného postižení (např. čtení bodového notopisu, správný postoj či sezení při hře, komunikace s okolím). U některých žáků lze využít možnost zcela nebo částečně uvolnit žáka ředitelem školy z docházky do některého předmětu (nejčastěji Hudební nauka či jiná kolektivní výuka) a najít jinou formu, jak učivo doplnit. Případně upravit organizaci vzdělávání tak, aby zohledňovala vzdělávací potřeby žáka – rozložení ročníku do dvou ročníků a s tím související prodloužení docházky do ZUŠ, individuální vzdělávací plán apod.

V případě, že speciální vzdělávací potřeby žáka neumožňují vzdělávání v ZUŠ, doporučujeme rodičům jinou formu uměleckého vzdělávání (např. soukromá výuka, muzikoterapie).

7. Vzdělávání žáků mimořádně nadaných

Žák je zařazen do kategorie „mimořádně nadaných“ rozhodnutím ředitele školy na doporučení učitele a na základě odborného posudku SPC. Žák vykazuje mimořádné studijní výsledky (např. úspěšná účast na veřejných koncertech a soutěžích).

Žáci mimořádně nadaní jsou vyučováni podle individuálního vzdělávacího plánu, který je přizpůsoben potřebám, schopnostem a dovednostem a znalostem žáka. Plán je součástí pg. dokumentace žáka. Plán vypracovává učitel žáka a schvaluje ředitel školy. Minimální hodinová dotace vychází z učebního plánu pro studium s rozšířeným počtem vyučovacích hodin a dále je řešena podle konkrétních podmínek a možností školy.

8. Hodnocení žáků

8.1 Zásady hodnocení

Hlavním cílem ZUŠ je rozvoj osobnosti a hudebního projevu žáka. Hodnocení má zejména poskytnout zpětnou vazbu žákovi a jeho zákonným zástupcům (co se naučil, v čem se zlepšil, v čem chybí). Hodnocení žáků věnujeme velkou pozornost, ale vidíme v něm spíše prostředek motivační a komunikační, než posuzující.

Při hodnocení prospěchu žáka přihlížíme:

- k věku
- ke druhu a stupni zrakové vady
- k jinému smyslovému či tělesnému postižení

- k rozumovým schopnostem
- k poruše autistického spektra, k ADHD, ke specifickým poruchám učení a chování
- k sociálnímu a kulturnímu prostředí rodiny
- k zájmu, aktivitě, péči, odpovědnosti
- k plánovanému profesnímu zaměření

8.2 Hodnocení prospěchu žáků

Prospěch je hodnocen na konci 1. a 2.pololetí na vysvědčení:

a) stupnicí známek

- 1 – výborný
- 2 – chvalitebný
- 3 – uspokojivý
- 4 – neuspokojivý

b) slovně

Slovní hodnocení je vyjádřením dosažené vzdělávací úrovně vzhledem k očekávaným výstupům. Slovní hodnocení konkretizuje přístup žáka ke vzdělávání i jeho individuální možnosti a pokroky.

c) kombinací obou způsobů

Žáci přípravné hudební výchovy (PHV) a přípravné hry na nástroj (PHN) všech oborů dostávají na konci školního roku potvrzení o návštěvě přípravného studia.

Práci každého žáka hodnotíme a klasifikujeme i v průběhu školního roku. Využíváme k tomu žákovský sešit. Pro tyto účely používáme pětistupňovou škálu hodnocení, kterou žáci znají z běžné výuky ve škole. Četnost hodnocení a jeho forma (ústní hodnocení, slovní hodnocení nebo hodnocení známkami) záleží na učiteli. Na konci I. a III. čtvrtletí hodnotí učitel žáka povinně. Hodnocení zapíše do žákovského sešitu.

Kritéria hodnocení

- zvládání vzdělávacího obsah předmětu v daném ročníku
- vztah k výuce, aktivní zájem, docházka na výuku
- zapojení se do diskuse, obhajoba svého názoru, vhodná argumentuje a respektování názoru jiných
- práce a spolupráce ve skupině
- plnění povinností, příprava na vyučování
- užití získaných vědomostí a dovedností
- práce s učebními materiály
- účast na kulturních vystoupeních a akcích školy

Hodnocení prospěchu:

Výborný – 1

Žák

- zvládá vzdělávací obsah učiva daného předmětu a ročníku
- má k učivu pozitivní vztah, projevuje aktivní zájem
- po předběžném návodu učitele samostatně pracuje
- pracuje a spolupracuje ve skupině

- plní své povinnosti
- pracuje s učebními materiály
- přiměřeně hodnotí výsledky svého učení

Chvalitebný – 2

Žák:

- s drobnými nedostatky zvládá vzdělávací obsah učiva daného předmětu a ročníku
- má k učivu pozitivní vztah
- po předběžném návodu učitele pracuje, vyžaduje občasnou pomoc
- zapojuje se do diskuse, argumentuje s menšími chybami, respektuje názor jiných
- pracuje a spolupracuje ve skupině
- plní své povinnosti s občasnými a drobnými nedostatky
- pracuje s většinou učebních materiálů s pomocí hodnotí výsledky svého učení

Uspokojivý – 3

Žák:

- s většími nedostatky plní vzdělávací obsah učiva daného předmětu a ročníku
- není aktivní, o učivo má menší zájem
- i po předběžném návodu pracuje s pomocí učitele
- obtížně hledá argumenty pro obhajobu svého názoru, respektuje názor jiných
- s pomocí se zapojuje do práce ve skupině, role ve skupině střídá podle svých schopností
- plní některé své povinnosti, má výkyvy v práci
- pracuje jen s některými učebními materiály, pracuje s pomocí
- s větší pomocí hodnotí výsledky svého učení

Neuspokojivý – 4

Žák:

- nezvládá vzdělávací obsah učiva daného předmětu a ročníku
- je pasivní, pracuje pouze pod trvalým dohledem učitele nebo nepracuje
- pod vedením se zapojuje do diskuse, neumí obhájit svůj názor, často nerespektuje názor jiných
- obtížně se zapojuje do práce ve skupině
- ani s vedením nedokáže plnit své povinnosti
- nedokáže hodnotit výsledky svého učení

Celková klasifikace:

Žák:

a) prospěl s vyznamenáním

b) prospěl

c) neprospěl

(viz pravidla podle platné Vyhlášky o základním uměleckém vzdělávání)

Postup do vyššího ročníku:

Do vyššího ročníku postupuje žák, který byl na konci 2. pololetí celkově hodnocen stupněm prospěl nebo prospěl s vyznamenáním a úspěšně vykonal postupovou zkoušku – vystoupil na závěrečné hudební přehrávce školy.

Opakování ročníku:

Ředitel může povolit opakování ročníku žákovi, který byl na konci 2. pololetí celkově hodnocen stupněm neprospěl nebo nebyl na konci 2. pololetí hodnocen.

Další pravidla studia, konání opravných a komisionálních zkoušek se řídí platnou legislativou (Vyhláška o základním uměleckém vzdělávání)

8.3 Oblasti vlastního hodnocení školy

Vlastní hodnocení školy je východiskem pro zpracování výroční zprávy o činnosti školy (§12, odst.2 zákona č. 561/2004 S. v platném znění – Školský zákon).

Vlastní hodnocení školy sleduje tyto oblasti: podmínky ke vzdělávání, průběh vzdělávání, podpora školy žákům, spolupráce s rodiči, vliv vzájemných vztahů školy, žáků, rodičů a dalších osob na vzdělávání, výsledky vzdělávání žáků, řízení školy, kvalita personální práce, kvalita dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků, úroveň výsledků práce školy zejména vzhledem k podmínkám vzdělávání a ekonomickým zdrojům.

Cílem vlastního hodnocení školy je provést analýzu a následně hodnocení stávajícího stavu a úrovně všech sledovaných oblastí výchovy a vzdělávání žáků s postižením zraku. Dále stanovit opatření a úkoly pro následující období a tím se pokusit o zkvalitnění péče o zrakově postižené a o vytvoření takového výchovně vzdělávacího prostředí, které bude zvyšovat zájem o hudbu a hudební vzdělávání, motivovat k práci a kultivovat hudební projev každého žáka ZUŠ dle jeho individuálních možností. Nadaným jednotlivcům pak otevřít cestu k dalšímu hudebnímu vzdělávání na střední škole.